

DUURZAAM DOORPAKKEN

VERKIEZINGSPROGRAMMA
PROVINCIALE STATEN 2019
VVD ZUID-HOLLAND

Beste Zuid-Hollander,

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van de Zuid-Hollandse VVD. De VVD wil de komende jaren verder bouwen aan een provincie met een sterke economie en waar het prettig wonen en verblijven is.

De afgelopen jaren heb ik als gedeputeerde, samen met vele VVD'ers, gewerkt aan een sterkere economie, meer betaalbare woningen en lagere belastingen. Die koers moeten we doorzetten, juist nu het beter gaat met de economie, werkgelegenheid en woningmarkt. Want de aantrekkelijke economie zorgt ook voor meer drukte op de weg en in het OV en voor krapte op de woningmarkt.

Goede en snelle verbindingen zijn meer dan ooit randvoorwaarden voor een sterke economie. De VVD zet dan ook volop in op een betere bereikbaarheid. Zo willen we onder andere investeren in het laatste ontbrekende stuk van de A4 tussen Rotterdam en Brabant en in de verbreding van het spoor tussen Schiedam en Delft.

Daarnaast blijft de VVD zich uiteraard inzetten voor het verder versterken van de Zuid-Hollandse economie. Ondernemers moeten de ruimte hebben om hun bedrijf uit te breiden als die kans zich voordoet. Onze boeren en tuinders moeten gezond voedsel kunnen blijven produceren. Daarvoor moet ook voldoende zoetwater beschikbaar zijn. En de Rotterdamse haven moet dé haven van Europa blijven.

Met dit programma kiest de VVD ook voor een duurzame provincie. Samen met anderen moet de provincie de energietransitie vormgeven. Ook onze industrie speelt hier een belangrijke rol. En de provincie geeft zelf het goede voorbeeld.

Steeds meer mensen willen in Zuid-Holland komen wonen, omdat hier banen zijn en het prettig leven is. De VVD wil dat de provincie vanuit haar verantwoordelijkheid bijdraagt aan voldoende betaalbare woningen. Daarbij wil de VVD dat de provincie erop stuurt dat deze woningen zoveel mogelijk in bebouwd gebied komen. Zo kan het groen ook groen blijven.

De komende jaren wil de VVD de provinciale belasting (opcenten) waar mogelijk verlagen. Dat wil de VVD onder meer doen door ervoor te zorgen dat de provincie zich beperkt tot een aantal kerntaken. Op de terreinen waar de provincie wel een rol heeft, pakt de provincie die ook met overtuiging: waar nodig zetten we wettelijke bevoegdheden in om dingen voor elkaar te krijgen.

Met dit programma wil de Zuid-Hollandse VVD doorgaan met het sterker maken van Zuid-Holland. Wat goed is, houden we zo. Wat beter kan, maken we stapje voor stapje beter. Zo blijft Zuid-Holland een plek waar het goed leven, wonen en werken is.

Floor Vermeulen

Lijsttrekker Zuid-Hollandse VVD

ZUID-HOLLAND, WAAR JE VLOT VAN A NAAR B GAAT...

DE ZUID-HOLLANDSE VVD WIL:

- **Investeren in alle vormen van mobiliteit: auto, OV, fiets en over water;**
- **De provinciale opcenten (belastingen) waar mogelijk verlagen;**
- **Technologische ontwikkelingen benutten om problemen op te lossen.**

De VVD wil dat de provincie investeert in bereikbaarheid, nu en in de toekomst. De komende jaren groeien zowel het aantal inwoners als het aantal banen. Die ontwikkelingen vragen om een betere bereikbaarheid. Of je nu met de auto of de metro naar je werk reist, met de tram of fiets naar je sportclub gaat, in het weekend de bus pakt naar het winkelcentrum of wilt genieten van een prachtige strandwandeling of de mooie polders: je moet snel en soepel naar je plaats van bestemming kunnen komen.

Omgekeerd zorgt een goede bereikbaarheid ook voor een verdere versterking van de economie. Zuid-Holland is een van de belangrijkste logistieke regio's van de wereld. De Rotterdamse Haven, de Greenports en een sterke (agro) logistieke sector zorgen voor een slagvaardige economie en veel werkgelegenheid. Om in de toekomst concurrerend te blijven en voor duurzame banen te zorgen, moeten deze sectoren goed bereikbaar blijven.

Filets of overvolle treinen en bussen kunnen we dus niet gebruiken. Er zijn daarom nog meer investeringen nodig dan er in de afgelopen jaren zijn gedaan. De VVD maakt hier extra geld voor vrij en werkt samen met gemeenten, regio's (waaronder de Metropoolregio Rotterdam Den Haag), het Rijk en private partijen.

De afgelopen jaren zijn de opcenten dankzij de VVD fors verlaagd. De komende jaren zullen we de opcenten waar mogelijk verlagen. De opbrengsten van de opcenten komen ten goede aan de mensen die de belasting hebben betaald en worden voor een groter deel gebruikt voor investeringen in mobiliteit.

Investeren in alle vormen van mobiliteit

Iedereen in Zuid-Holland moet zich vrij kunnen verplaatsen op de manier waarop hij wil. Om dat te bereiken is het van belang te blijven investeren in de infrastructuur voor de automobilist. Bijvoorbeeld in het laatste stuk van de A4 tussen Rotterdam en Brabant (A4-Zuid) en de drukke wegen zoals in de Duin- en Bollenstreek, de Hoekse Waard, bij Boskoop, de Algeracorridor, de N11/A12 en de N44/A44. Dat betekent ook dat na onderzoeken

met verschillende wegbeheerders naar verbeteringen, zoals ten aanzien van de gebiedsuitwerkingen Voorne Putten en Westland, er een (financiële) verantwoordelijkheid wordt genomen voor de uitvoering. Daarom trekken we samen op met alle bestuurlijke partners en marktpartijen om de bereikbaarheid te verbeteren en zo de economie te stimuleren. De VVD wil onderzoek en actie om met innovatieve maatregelen de knelpunten aan te pakken zodat overlast en hinder afneemt. Daarbij denken we bijvoorbeeld aan ondertunneling of het verleggen van overlastgevende wegen als dat mogelijk en betaalbaar is. De VVD heeft ook oog voor overlast die autoverkeer kan veroorzaken voor omwonenden en investeert in geluidswerende maatregelen langs wegen. Daar waar nodig is er ook geld om samen met Rijk en gemeenten te investeren in maatregelen langs rijkswegen, zoals de A4 bij Voorschoten of de A15 bij Schelluinen.

Ook goed openbaar vervoer is van belang omdat dit een duurzame vorm van mobiliteit is. De VVD wil OV-lijen in stedelijke gebieden versterken. Het uitbouwen van het succes van R-net en RandstadRail is daarbij, samen met gemeenten, regio's en het Rijk, ons uitgangspunt. Ook verbreding van het spoor, bijvoorbeeld tussen Schiedam en Delft, vindt de VVD belangrijk.

Bij OV-lijen waar heel weinig mensen gebruik van maken, werken we mee aan innovatieve, goedkope alternatieven, zoals een koppeling met het doelgroepenvervoer dat door gemeenten wordt georganiseerd. Een goede OV-bereikbaarheid van het landelijke gebied van de provincie kan daarmee worden verzekerd. We geven ruimte aan initiatieven zoals snelbussen en andere vormen van innovatief vervoer.

De fiets is een gezonde en duurzame manier van vervoer. Met de elektrische fiets kunnen Zuid-Hollanders ook langere afstanden overbruggen. We stimuleren de aanleg van oplaadplaatsen voor de elektrische fiets. Om fietsen nog aantrekkelijker te maken, trekt de VVD geld uit voor geasfalteerde snelfietsroutes en goede stallingsmogelijkheden bij stations en haltes.

Behalve het personenverkeer maakt ook het vrachtverkeer gebruik van de weg en andere verbindingen. Een goede doorstroom van het vrachtverkeer is van levensbelang voor de economie. Die goede doorstroom willen we dan ook bevorderen, bijvoorbeeld door waar mogelijk busbanen dubbel te gebruiken, truckparkeren te verbeteren en vervoer over water te stimuleren.

Zuid-Holland is een waterrijke provincie. De vaarwegen zijn net zo belangrijk als de autowegen. Met steeds verdergaande technologie kan gebruik van vaar- en wegverkeer beter op elkaar worden afgestemd. Vervoer en transport worden steeds slimmer. De VVD wil daarom naast bestaande budgetten meer geld uittrekken voor slimme mobiliteit en logistiek. Bijvoorbeeld voor nieuwe verkeerscentrales. Daardoor kunnen bestaande netwerken worden gecombineerd en worden wegen beter benut.

De provincie heeft oog voor de infrastructuur die past bij het moderne goederenvervoer over water. De Nederlandse binnenvaart heeft een belangrijk aandeel in Europa. Knelpunten moeten worden opgelost, kansen voor de maritieme sector moeten worden benut.

Rotterdam The Hague Airport is belangrijk voor inwoners en bedrijven en heeft een belangrijke functie voor onze economie. De VVD staat positief tegenover een beperkte groei van de luchthaven binnen de geldende kaders. De belangen van omwonenden worden daarbij meegewogen. De bereikbaarheid van Rotterdam The Hague Airport vanuit de grote stations moet worden verbeterd. De luchthaven moet met het openbaar vervoer zonder veel tussenstops of overstappen kunnen worden bereikt. De VVD wil in de komende periode een onderzoek doen naar een verbeterde ontsluiting op het gebied van openbaar vervoer en ten aanzien van de first and last mile.

Veilige provinciale wegen

De VVD zet in op meer veiligheid op provinciale wegen. Dat kan door middel van educatie en voorlichting, handhaving op verkeersovertredingen of een betere weginrichting. Daar waar mogelijk scheiden we verkeersstromen en verdient het de voorkeur om wegverkeer op drukke verbindingen conflictvrij af te wikkelen.

Minimale overlast bij werkzaamheden

Het is belangrijk dat de provincie, samen met andere wegbeheerders, blijft investeren in goed onderhoud van weg en spoor. Zowel onderhoud als aanleg van infrastructuur is noodzakelijk, maar kan leiden tot overlast. Ook incidenten, zoals ongelukken en brugstoringen, kunnen leiden tot

overlast voor weggebruikers. Een wegafsluiting als gevolg van werkzaamheden of incidenten is minder vervelend als er een duidelijke alternatieve route wordt geboden en alles in het werk wordt gesteld de route weer snel beschikbaar te krijgen. De provincie maakt actief bekend wanneer er wordt gewerkt aan de openbare ruimte of incidenten gevolgen hebben voor reistijden zodat mensen en bedrijven hiermee rekening kunnen houden. Overlast kan ook voorkomen worden door werkzaamheden af te stemmen met die van het Rijk en gemeenten en in het geval van incidenten goed samen te werken.

Aansluiting verschillende vormen van mobiliteit.

Een goede bereikbaarheid vereist dat verschillende vormen van vervoer goed op elkaar aansluiten. De provincie kan als geen andere overheid zorgen voor het laten aansluiten van al deze verschillende vormen van vervoer en stelt dit af met gemeente (ook MRDH) en Rijk. De VVD wil dat de provincie die rol serieus oppakt. De provincie moet slim gebruik maken van het vervoer en de omgeving stimuleren, bijvoorbeeld door provinciale carpoolplaatsen.

Transferia en hubs zijn belangrijk om binnensteden bereikbaar te houden. Daarbij hoort een koppeling met het OV om snel van een transferium naar de binnenstad te kunnen komen of kleine elektrische vrachtwagens om de bevoorrading te regelen van de bedrijven in de binnenstad. De VVD wil daarom meer transferia, meer hubs en een betere koppeling met OV en fiets.

Vervoer gebruikt veel energie. De provincie Zuid-Holland loopt voorop bij het CO2-neutraal maken van wegen door slimme innovaties. De VVD wil dat al het beheer en onderhoud CO2-neutraal of negatief wordt. Dankzij de VVD zijn veel bussen in provinciale concessies al elektrisch. De VVD wil dat in 2025 alle bussen 'zero-emissie' zijn. Door dit te eisen in aanbestedingen kost het niet meer geld, worden kaartjes niet duurder en hoeft de belasting niet omhoog.

Technologische ontwikkelingen maken het mogelijk om steeds betere reisinformatie ter beschikking te stellen. De provincie stelt open data ter beschikking aan de markt om die service aan de gebruiker te vergroten.

De VVD wil dat de provincie bij de aanleg van infrastructuur rekening houdt met toekomstige ontwikkelingen zoals zelfrijdende auto's.

LEEFOMGEVING: RUIMTE GEVEN AAN ONTWIKKELING, LANDSCHAPPEN KOESTEREN

DE ZUID-HOLLANDSE VVD WIL:

- **Visie op de leefomgeving: kwaliteit en veiligheid. Actieve daadkrachtige rol provincie om gestelde doelen te bereiken en schaarse ruimte te verdelen;**
- **Bescherming waardevolle landschappen, zoals het Groene Hart. Versterken van de Zuid-Hollandse identiteit, zoals investeren in de 7 erfgoedlijnen. Ruimte voor de agrarische sector;**
- **Nieuwe zeewaartse uitbreiding van land met toepassing van het principe Bouwen met de natuur.**

Zuid-Holland is een dichtbevolkte provincie en een belangrijke economische motor van ons land. De komende jaren zal de druk op de schaarse ruimte verder toenemen: de bevolking en economie in de Zuidvleugel van de Randstad groeit verder, daardoor zijn veel nieuwe woningen nodig (geschatte woningbehoefte groeit tot 2040 met 130.000). Daarnaast is er behoefte aan meer natuur- en recreatiegebieden (in 2008 al geschat op 35.000 hectare) en om deze ook toegankelijk te maken (bijvoorbeeld door natuurgebieden in Midden-Delfland open te stellen voor wandelaars).

Een speciale rol is voor de provincie weggelegd voor wat betreft het ruimtelijk kwaliteitsbehoud bij de energietransitie. Bescherming van waardevolle landschappen is belangrijk. De voorkeur gaat uit naar zonnepanelen op verharde oppervlaktes en windturbines op zee. Wildgroei ten koste van landschappelijke waarden moet voorkomen worden.

De VVD ziet het daarom als belangrijke taak van de provincie om kaders te stellen voor een verdeling van schaarse ruimte. De nieuwe Omgevingswet wordt hier het nieuwe wettelijke kader voor.

Steeds meer mensen willen in (grote) steden wonen. Naast de regionale woningmarktafspraken, stimuleert de provincie, binnen haar (beperkte) mogelijkheden, woningbouwprogramma's gericht op doorstroming uit de sociale sector. Om het groen rondom de steden te behouden, wil de VVD dat nieuwe woningen zoveel mogelijk binnenstedelijk - ook als dat eventueel een bodemsanering vereist - en rondom OV-knooppunten worden gebouwd. De provincie heeft een belangrijke taak het landschap te beschermen. De VVD wil dat de provincie samen met gemeentebesturen een visie ontwikkelt hoe dat te doen. Daarbij is samenwerking met alle betrokken partijen,

waaronder de agrarische sector, natuurorganisaties en de recreatiesector essentieel. Zo blijft Zuid-Holland aantrekkelijk om te werken en te leven.

De VVD wil dat bij nieuwbouw van woningen en kantoren bestaande ruimte beter wordt benut en waar nodig en mogelijk gebieden worden geherstructureerd. Dat is een ingewikkelde opgave. Met name in de grote steden en de oorspronkelijke groeikernen zoals Zoetermeer en Nissewaard zijn er mogelijkheden. Provinciale regelgeving en beleid moeten dergelijke ontwikkelingen ruimte geven.

Er zijn ook ruimtelijke uitdagingen als het gaat om klimaatverandering. De VVD wil dat de provincie voorbereid is op veranderende weeromstandigheden (hevige buien, stormen en (lokale) temperatuurstijgingen). Hiertoe zijn, in vervolg op het Deltaprogramma en de Nationale visie kust, extra maatregelen nodig. De VVD ziet mogelijkheden om opnieuw (als vervolg op de Zandmotor) door middel van 'Bouwen met de natuur' een zeewaartse kustuitbreiding te realiseren. Dit dient verschillende doelen: allereerst zorgt dit voor een veiliger Zuid-Holland. Daarnaast voorziet het in de behoefte naar meer natuur- en recreatiegebieden. Verder zorgt een dergelijke ontwikkeling voor toepassing van innovatieve technieken op het gebied van waterbouw, voedsel, energie en circulaire economie. Hierdoor onstaan kansen voor innovatieve bedrijven (zie de breed gesteunde oproep van de TU Delft 'Maak van Nederland een excellente Delta'). Om dit te bereiken, wil de VVD dat de provincie de komende jaren uitvoering geeft aan het 'studiegebied kust' uit de Visie Ruimte en Mobiliteit. De VVD vindt dat de provincie de regierol moet pakken om hierbij functies te combineren. Uiteraard trekt de provincie daarbij nauw op met het Rijk en betrokken gemeenten en andere partijen.

Onze provincie kent vele mooie landelijke en natuurgebieden zoals de duinlandschappen, de kustgebieden, de Duin- en Bollenstreek, de Hoeksche Waard en het Groene Hart. Deze gebieden hebben een landelijke uitstraling, maar liggen midden in een stedelijk gebied. Daarmee zijn het fijne plekken om te wonen of te recreeren. Maar het is ook een belangrijke economische factor. Toenemende ruimtebehoefte vanuit de steden en steeds intensiever bodemgebruik en bodemdaling, leiden er steeds meer toe dat landschappen onder druk kunnen komen. Dit proces is niet tegen te houden, maar de negatieve effecten van deze vaak niet op elkaar afgestemde veranderingen worden steeds meer zichtbaar: verrommeling.

De VVD ziet hier een kordate rol voor de provincie. Geen toevoeging met weer een beleidsnota op de stapels die er al decennia geschreven zijn over het Groene Hart, maar helder met alle belanghebbenden uit de publieke en private sector sturen op transitie naar meer gebiedsgerichte functionele, kwalitatieve en kwantitatieve doelen.

Hierbij zal ook het belang van de agrarische sector zichtbaar moeten zijn. (Gezonde) voedselproductie "om de hoek" wordt ook door de consument uit de omliggende stedelijke gebieden van een steeds hogere prioriteit voorzien, waarbij de rol van de boeren bij het vergroten van de biodiversiteit niet te onderschatten valt. De VVD wil dat de provincie jaarlijks rapporteert over de voortgang van deze aanpak.

Sommige bedrijven verdragen geen woningen in de nabijheid (bijvoorbeeld zware industrie). De VVD is hier voorstander van maatwerkoplossingen, die ellenlange juridische procedures voorkomen. Bedrijven moeten kunnen voortbouwen op de verleende vergunning. Anderzijds vergen die korte afstanden dat bedrijven zich aan de vergunning houden. Aan maatwerkoplossingen zijn ook grenzen. De VVD wil voorkomen dat te korte afstanden tussen woningen en bedrijven permanente problemen op het gebied van veiligheid en milieu opleveren, zowel voor burgers als bedrijven.

Belangrijk onderdeel van visie op schaarse ruimte is het belang van veiligheid. Bij de woonomgeving, vervoer over weg, water en spoor en industrie. Het is duidelijk dat er in de bestaande situatie al knelpunten zijn, met name bij het vervoer van gevaarlijke goederen over het spoor. De provincie werkt samen met de verantwoordelijke overheden en partners aan oplossingen, voor korte en lange termijn. Bij nieuwe plannen, bijvoorbeeld voor woningbouw dichtbij het spoor, dient er nauwkeurig aan het aspect externe veiligheid te worden getoetst, om problemen te voorkomen. Daarbij is de VVD voorstander van slimme oplossingen, waar mogelijk gebruikmakend van mogelijkheden tot flexibilisering die de wetgever biedt.

WERKEN AAN WERK VOOR EEN GOED LEVEN IN ZUID-HOLLAND

DE ZUID-HOLLANDSE VVD WIL:

- **Goede infrastructuur, zowel fysiek als digitaal;**
- **Faciliteren en versterken van economische clusters;**
- **Innovatie als leidraad voor een sterkere economie en meer banen.**

Een bloeiende economie wordt gemaakt door zelfstandige, kleine of grote ondernemers die ervoor zorgen dat we met elkaar een boterham verdienen. De economie wordt gemaakt daar waar mensen ondernemen en werken in de havens, in de kassen, door boeren of vissers, in kantoren, scholen, universiteiten, zorginstellingen, winkelstraten en op het bedrijventerrein. De provincie speelt hierin vanuit haar eigen positie een belangrijke verbindende rol.

Het lijkt zo gewoon. Dagelijks stappen honderdduizenden mensen in de auto, op de fiets of in de bus op weg naar hun werk. Het moet dan wel allemaal werken, aansluiten en vooral niet stil staan. Elders in dit programma doet de VVD daarom voorstellen om te investeren in een betere bereikbaarheid. Zonder een goede logistiek en digitale infrastructuur staan we in Zuid-Holland stil, terwijl we juist willen bewegen om alles wat we hebben opgebouwd nog sterker te maken.

Grote economische clusters als de haven/chemie, LifeScience & Health, Tuinbouw (horticulture), Safety Security Delta, CleanTechDelta, Water/maritieme Delta, Ruimtevaart en de met deze sectoren samenhangende maakindustrie vragen om hoogopgeleide mensen. In een tijd waar de wereld steeds kleiner wordt, ben je voor het behouden van talent in concurrentie met de rest van de wereld. Dit betekent dat het wonen, onderwijs, gezondheid en leef- en recreatieaanbod hier op afgestemd moet zijn. Dit vraagt een excellent vestigingsklimaat voor bedrijven en hun werknemers (bijvoorbeeld internationaal onderwijs in Voorschoten voor de kinderen van internationale onderzoekers in het Biosciencepark Leiden). De VVD zal de komende jaren alle voorstellen aan dit uitgangspunt toetsen. Plannen en ideeën genoeg, het gaat nu om de uitvoering om zo het goede vestigingsklimaat verder te versterken. Dat vraagt om een moderne overheid die midden in de samenleving staat en met ondernemende mensen meedenkt en waar nodig de kansen ziet om zaken te stimuleren of aan te jagen.

In de Economic Board Zuid-Holland wordt de gezamenlijke inzet van kennis/innovatie-instellingen, bedrijfsleven en overheden afgestemd om de economie nog krachtiger te maken. InnovationQuarter, dé regionale ontwikkelingsmaatschappij voor Zuid-Holland, voert dit uit en heeft dan ook een belangrijke taak om dit verhaal uit te dragen en bedrijvigheid uit het buitenland aan te trekken. Met alle kennis die het chemiecluster in de haven van Rotterdam en de tuinbouw in het Oost- en Westland en LifeSciences in Leiden en het ruimtevaartcluster in Noordwijk hebben, heeft Zuid-Holland de sleutel in handen om koploper te worden in de circulaire en duurzame industrie.

Verder kent iedere regio in Zuid Holland zijn eigen economische kracht. De provincie heeft een rol om met gebieden afspraken te maken om de lokale economie en detailhandel te versterken en constructief mee te denken in lokale afwegingen. Daarbij hoort ook dat gemeenten voldoende ruimte blijven reserveren voor bedrijvigheid, dit regionaal afstemmen en ook bedrijventerreinen herstructureren. Met elkaar bouwen aan een vitale economie betekent in de Drechtsteden op water en het maritieme cluster, in Rotterdam op het innovatieve en duurzame haven/industriecluster en de startupdelta, in de Haagse regio op Safety en Security en met Delft op composieten, in het Oost- en Westland op de tuinbouw, in Midden Holland op de recreatie, duurzame landbouw en boomteelt, in de Leidse regio op de Bio en Life Science, voor Goeree Overflakkee de inzet op waterstofinnovaties, in de Hoeksche Waard op de innovatieve landbouw, in de Rijn en Veenstreek op de logistiek, landbouw en recreatie en de Duin- en bollenstreek de ruimtevaart, het congresstoerisme en de bollenteelt inzetten.

Een duurzame land- en tuinbouw zorgt voor voedsel, landschapsbeheer en werkgelegenheid. De VVD wil de komende vier jaar de positie van deze sector versterken door een provinciaal ondernemersloket voor agrarische zaken in te stellen. Ook moet de provincie meer investeren in fysieke en

digitale bereikbaarheid van de sector, onder meer door te onderzoeken of landbouwverkeer veilig gebruik kan maken van de N-wegen. Het digitaal ontsluiten van de buitengebieden waaronder en met name de eilanden Goeree-Overflakkee, Hoekse Waard en Voorne-Putten door hoogwaardige, snelle en stabiele digitale verbindingen te laten realiseren is in het belang van iedereen, zowel inwoners als (agrarische) ondernemers gevestigd in deze gebieden. Dit moet betaalbaar en beschikbaar worden voor een goede digitale bereikbaarheid van bedrijven om met name jongeren en het MKB op de eilanden te behouden met moderne voorzieningen. De VVD wil dat onderzocht wordt met welke moderne technieken, zoals glasvezel, straalverbindingen en het komende 5G als voorbeelden, geschikt zijn om kostenefficiënt de buitengebieden de kans te geven zich snel aan te sluiten bij de sterk groeiende digitale economie van de grootstedelijke gebieden.

De provincie moet in principe positief staan tegenover initiatieven om te komen tot kavelruil, om agrarische bedrijven de ruimte te geven om te blijven groeien, investeren en innoveren.

De VVD wil verder dat de provincie ondernemers letterlijk en figuurlijk de ruimte geeft voor goed ondernemerschap, bijvoorbeeld door meer mogelijkheden voor maatwerk bij het vastleggen van bouwblokgroottes.

Zuid-Holland is het kloppend hart van de Nederlandse tuinbouwsector. Onze tuinbouwsector biedt oplossingen voor mondiale uitdagingen. Daarom zullen de Greenports West Holland (Westland, Oostland, Barendrecht), de Duin- en Bollenstreek en Boskoop zich optimaal moeten kunnen ontwikkelen.

De VVD geeft ruimte aan het slim organiseren van goederenvervoer, heeft de focus op een duurzame warmte- en CO₂ voorziening en het benutten van geothermie. Ook de modernisering van het teeltareaal, het werken aan biobased oplossingen en de circulaire economie zijn voor de VVD van groot belang voor een duurzame ontwikkeling van de Zuid-Hollandse tuinbouwclusters.

De provincie zet zich in om verbindingen te maken tussen onderwijs, onderzoek, bedrijfsleven en overheid om niet alleen de banen van vandaag in te vullen, maar ook aandacht te hebben voor de nieuwste technologische ontwikkelingen en zo in te spelen op de vragen van morgen. Het is de rol van de provincie om de onderlinge samenwerking tussen sectoren en regio's te versterken. Er zijn immers geen strakke grenzen tussen de gebieden of sectoren te trekken. De provincie maakt afspraken met bedrijfsleven en kennisinstellingen en ondersteunt ook via subsidies de omslag en kruisbestuivingen tussen sectoren, waarbij innovatie centraal staat.

WATER

DE ZUID-HOLLANDSE VVD WIL:

- **Waterveiligheid voorop. Provincie moet inspelen op veranderende klimaat;**
- **Waterrecreatie bevorderen;**
- **Bodemdaling tegengaan met innovatieve maatregelen.**

De VVD wil dat de provincie ontwikkelingen gericht op aanpassing en beheer van binnenlandse vaarwegen ondersteunt. Voor het waterbeleid en -beheer werkt de provincie samen met andere overheden. In onze dichtbevolkte provincie staat de kwaliteit van grondwater, rivieren, sloten en plassen voortdurend onder druk. De VVD is voor meervoudig ruimtegebruik, het combineren van waterberging, natuur, recreatie, wonen en werken. De provincie moet hier een regierol pakken.

In het waterbeheer geeft de VVD de hoogste prioriteit aan waterveiligheid. Bij de provinciale ruimtelijke opgaven, zoals de beoordeling waar woningen en bedrijven mogen worden gebouwd, moet de provincie daarom rekening houden met het Deltaprogramma. In het Deltaplan ruimtelijke adaptatie is afgesproken dat alle overheden samenwerken via de klimaatstresstest. De provincie Zuid-Holland kan op deze manier inspelen op veranderingen in het klimaat zoals wateroverlast, droogte en hitte.

Zuid-Holland is een waterrijke provincie. Vaarwegen zijn een belangrijke factor voor bedrijven om zich in onze provincie te vestigen. Naast economie en werkgelegenheid heeft water ook een recreatieve functie. Zuid-Holland heeft bijna net zoveel recreatief water als Friesland! De VVD wil dat de provincie de kansen die dit biedt verder benut.

De VVD wil daarom de kleine recreatievaart in Zuid-Holland bevorderen. Er liggen volop kansen, die een impuls kunnen geven aan het kleinschalige watertoerisme in onze provincie. De VVD vindt de initiatieven die al worden ontplooid, zoals dat van de aanleg van een vaarverbinding van de Rotte naar de Oude Rijn bij Alphen aan den Rijn, een goed voorbeeld van effectieve samenwerking tussen gemeenten, provincie, waterschappen, natuurorganisaties en bedrijfsleven. Op die manier zouden ook de Reeuwijkse Plassen verbonden kunnen worden met de Oude Rijn. Hierdoor wordt kleine recreatievaart mogelijk tussen de Nieuwkoopse Plassen en Reeuwijk, wat ook het toerisme in Bodegraven bevordert.

De VVD wil dat de provincie ontwikkelingen gericht op aanpassing en beheer van binnenlandse vaarwegen ondersteunt. Voor het waterbeleid en -beheer werkt de provincie samen met andere overheden. In onze dichtbevolkte provincie staat de kwaliteit van grondwater, rivieren, sloten en plassen voortdurend onder druk.

Bij de transitie naar schone energie komt het benutten van bodemenergie en aardwarmte nadrukkelijker in toepassing. En daarmee in toenemende mate het boren door aardlagen en grondwaterpakketten voor het winnen van bodemenergie uit de ondiepe ondergrond. Daarnaast ook door en naar dieper gelegen aard- of waterlagen voor het winnen van aardwarmte, en vooralsnog ook voor de opslag van koolzuurgas. De VVD wil dat de provincie, voor zover bevoegd of adviserend bij het verlenen van de vereiste boor- en aanlegvergunningen, nauwlettend oog heeft voor de nadelige gevolgen. Zoals verontreiniging van het grondwater, schade aan of uitspoeling van de beschermende aardlagenstructuur, verzakkingen en zoute kwel, en verontreiniging van grondwater voor de drinkwaterbereiding. De provincie laat zich adviseren door de waterschappen bij deze aspecten van de zorg voor de kwaliteit van de leefomgeving en het (grond)water.

De VVD wil dat de provincie zich samen met waterschappen inzet voor voldoende beschikbaarheid en aanvoer van zoetwater en goede waterkwaliteit in het Haringvliet. De effecten van het zogenoemde Kierbesluit worden goed gemonitord. De VVD wil dat vervuiling van bodem en grondwater wordt aangepakt voordat onaanvaardbare risico's voor de gezondheid en het milieu zich voordoen.

Bodemdaling aanpakken

Het grootste deel van Zuid-Holland bestaat uit veen en slappe klei. Deze bodem daalt, met grote gevolgen zoals wateroverlast en wegverzakkingen. Het tempo waarmee de bodem daalt, is moeilijk te voorspellen. Er zijn daarom innovatieve maatregelen nodig om in Zuid-Holland de bodemdaling drastisch af te remmen en de gevolgen van bodemdaling zoveel als mogelijk te mitigeren.

Om goed met bodemdaling om te gaan moeten verschillende overheden en de partijen in de samenleving de handen ineen slaan. De VVD wil dat de provincie innovaties en nieuwe technieken stimuleert, zoals innovatieve drainage- en infiltratiesystemen en experimenten met gewassen. Al ingezette experimenten worden doorgedragen. De sector zelf draagt ook bij aan deze ontwikkeling.

DUURZAAMHEID: MEER EIGEN VERANTWOORDELIJKHEID EN MINDER VERVUILING

DE ZUID-HOLLANDSE VVD WIL:

- **Door samenwerking inzetten op energiebesparing en energietransitie;**
- **Innovatie in industriële processen stimuleren;**
- **De provincie geeft zelf het goede voorbeeld: in beleidsvelden infra, water en vervoer, en in de eigen bedrijfsvoering.**

De VVD vindt een schone provincie Zuid-Holland zeer belangrijk. Dat betekent duurzaam wonen, werken en recreëren voor huidige en toekomstige generaties. De VVD maakt nu keuzes voor de welvaart en het welzijn van de huidige en volgende generaties in Zuid-Holland.

We vinden het belangrijk zuinig om te gaan met energie, water en onze leefomgeving. Dat is van belang voor onze kinderen en kleinkinderen. Duurzaamheid biedt daarnaast kansen voor economische ontwikkeling. De provincie kan dit stimuleren door het aantal regels te verminderen, in te zetten op innovatief ondernemerschap en eenvoudigere procedures. Innovatief ondernemerschap draagt bij aan een duurzame leefomgeving en nieuwe werkgelegenheid. Zo gaan economie en duurzaamheid hand in hand.

De VVD vindt het essentieel dat de provincie en het bedrijfsleven goed samenwerken om onze provincie duurzaam te maken en te houden. We willen daarom volop ruimte bieden aan de ontwikkeling en toepassing van duurzame, innovatieve en slimme ideeën en technieken, bijvoorbeeld op het gebied van de ruimtelijke ontwikkeling, energiebesparing, mobiliteit en openbaar vervoer, onder andere door in de eisen aan offertes minder gedetailleerde technische specificaties op te nemen en zo ondernemers meer mogelijkheden en daadwerkelijk creatieve oplossingen te bieden.

Energietransitie / klimaat

Nederland staat voor een transitie naar duurzame energie, vanuit het besef dat fossiele energie op lange termijn eindigt en dat op kortere termijn de CO₂-uitstoot substantieel moet verminderen om klimaatverandering tegen te gaan. De VVD erkent dit probleem dat vraagt om realistische maatregelen van overheden op alle niveaus. Juist de provincie kan volgens de VVD het lokale, regionale en landelijke niveau met elkaar verbinden. De VVD vindt dat de provincie bij de uitvoering van het landelijk klimaatprogramma moet zorgen voor duidelijke kaders voor ruimtelijke ontwikkeling, grondgebruik, wonen, verkeer en vervoer etc.

De provincie moet ervoor zorgen dat partijen - en gemeenten onderling - samenwerken op het gebied van energiebesparing en warmtenetwerken. Daarnaast is inzetten op verschillende vormen en dragers van energie noodzakelijk: zon- en windenergie, biobrandstoffen, geothermie, waterstof en getijdenenergie. De provincie voert regie en stimuleert initiatieven, bewustwording en het maken van de juiste keuzes om de energietransitie samen te realiseren. De land- en tuinbouwsector wordt gestimuleerd zich in te zetten voor alternatieve vormen van energieopwekking, zoals de inzet van landbouw (rest)producten en voor de productie van biogas.

Voor de Rotterdamse haven en het (petro)chemisch cluster is de transitie naar een duurzame haven ingezet. Dit kan alleen bereikt worden op lange termijn en via verschillende aanpakken. De warmterotonde is hierbij van groot belang om de restwarmte van de industrie te kunnen gebruiken in verwarming van huizen en bedrijven die van het Gronings aardgas af gaan (bijvoorbeeld de tuinders in het Westland). Tevens is waterstof een belangrijke energiedrager voor de industrie. Deze zal op termijn van 'grijze waterstof' naar 'groene waterstof' omgezet worden.

De VVD wil dat de provincie onderzoek naar schone energievormen steunt en samen met het bedrijfsleven vraaggerichte innovaties ontwikkelt voor de opwekking en distributie van duurzame energie. Binnen de kerntaken kan de provincie hier een actieve rol in vervullen.

De VVD wil dat vergunningen die de provincie afgeeft aan grote bedrijven waar mogelijk stimuleren tot efficiënt gebruik van energie. Dit kan door het verlangen van minimaal de 'Best Beschikbare Technieken' in een vergunning.

Windenergie

Er is een landelijke taakstelling voor windenergie op land in Zuid-Holland, waarvan de locaties door Provinciale Staten zijn vastgesteld. Verdere uitbreiding van het aantal op land

te plaatsen windturbines is niet aan de orde. Opschaling door plaatsing op zee heeft de voorkeur. De VVD vindt draagvlak en behoud van het landschap belangrijke criteria voor plaatsing van windturbines. De omgevingsdiensten moeten toeziend op monitoren en beperken van geluidshinder.

Circulaire economie

De VVD wil dat de provincie doorgaat met het stimuleren van recycling en het stimuleren van hergebruik van grondstoffen. De provincie geeft hierin zelf het goede voorbeeld door in de eigen inkoopprocessen circulariteit zoveel mogelijk mee te nemen. Dit geldt bijvoorbeeld voor het hergebruik en recycelen van facilitaire gebruiksvoorwerpen en papier, maar ook bijvoorbeeld door bij infrastructuur aanleg een verhoging van circulair, c.q. hergebruik van basismateriaal na te streven.

Duurzame mobiliteit

Duurzamere auto's zijn een belangrijke manier om Nederland duurzamer en innovatiever te maken. De provincie stimuleert daarom de aanschaf van auto's die het milieu het minst belasten, bijvoorbeeld in het eigen aanschafbeleid. Ook bij het aanbesteden van het provinciale openbaar vervoer wordt rekening gehouden met CO2-neutraliteit.

Veiligheid

De VVD vindt het belangrijk dat er ruimte is voor bedrijvigheid. Ondernemers zorgen voor producten en diensten, banen en innovatie. De VVD is daarom tegen starre regels die praktische en verantwoorde oplossingen onmogelijk maken.

Tegelijkertijd kunnen (grote) bedrijven ook zorgen voor veiligheidsrisico's en gevaren voor mens en milieu. De VVD wil die problemen door gerichte vergunningverlening en adequaat toezicht en handhaving voorkomen. De VVD ziet dat het bedrijfsleven zich verantwoordelijk voelt voor professionele bedrijfsvoering en naleving van de regels. De VVD wil dat bedrijven hiervoor ruimte en vertrouwen krijgen. Indien nodig wordt er stevig gehandhaafd.

Daarnaast is het belangrijk dat regels voor Zuid-Hollandse bedrijven niet zwaarder of talrijker zijn dan in andere gebieden. Een level playing field, ook op Europees niveau, is dus van belang. De VVD is daarom tegen 'een kop' op regels die van de landelijke of Europese overheid komen.

Luchtkwaliteit

De VVD wil in Zuid-Holland een goede luchtkwaliteit volgens Europese normen garanderen. Naast het stimuleren van de energietransitie kan dit worden bereikt door de in dit programma voorgestelde investeringen in de doorstroming van het verkeer in Zuid-Holland. De landelijke en Europese wet- en regelgeving is voor de VVD het uitgangspunt bij standaarden voor luchtkwaliteit.

BESTUUR

DE ZUID-HOLLANDSE VVD WIL:

- **Goed en daadkrachtig bestuur in Zuid-Holland, op alle niveau's;**
- **De belastingen waar mogelijk verlagen;**
- **Een compacte provinciale organisatie.**

De VVD wil een kleine en compacte overheid. De provincie richt zich op haar kerntaken. De provincie heeft haar begroting op orde. Er wordt niet meer geld uitgegeven dan er binnenkomt.

We voorkomen daar waar mogelijk het doen van dubbel werk. Het uitgangspunt is dat werk wordt verricht door de overheid waar de uiteindelijke verantwoordelijkheid en bevoegdheid ligt. De provincie doet dus geen werk waar andere overheden verantwoordelijk voor zijn, tenzij het echt niet anders kan. Wel kan de provincie partijen met elkaar verbinden om zo efficiëntie te bevorderen en verspilling van tijd en belastinggeld tegen te gaan.

De provincie is dé overheid van wie een regionale blik verwacht mag worden. Dat betekent dat samenwerking wordt gestimuleerd: tussen gemeenten, regio's en waterschappen. Die samenwerking is erop gericht om zaken voor elkaar te krijgen, van elkaar te leren en kosten te besparen. Dit geldt ook voor de provincie zelf: Zuid-Holland werkt actief samen met andere provincies.

De samenwerking met gemeenten en regionale overheden is meer dan alleen het voeren van gesprekken: de VVD wil dat de provincie met de verschillende gebieden in Zuid-Holland inhoudelijke gebiedsagenda's opstelt.

In gebieden waar gebrek aan constructieve samenwerking en kracht ervoor zorgen dat inwoners en bedrijven kansen mislopen, spreekt de provincie de partijen daarop gezamenlijk of individueel aan. Het regionale belang geldt daarbij als uitgangspunt.

De provincie houdt toezicht op goed bestuur en solide financiën in gemeenten en regio's. Wanneer een gemeente of regio niet in staat is haar taken adequaat uit te voeren, heeft de provincie de taak om te signaleren, verbeteringen af te spreken en uiteindelijk, indien nodig, in te grijpen. Voor de VVD is herindeling geen doel op zich, maar een middel; het gaat om een werkbare en effectieve overheid passend bij onze inwoners en waar zij wonen. Voorkomen moet worden dat

besluitvorming in regio's oneindig opgehouden wordt door een enkel gemeentebestuur.

De VVD wil dat de provincie inwoners, organisaties en het bedrijfsleven vroegtijdig betrekt bij besluitvorming. Daarbij gaat de provincie door met het toepassen van innovatieve manieren van interactie. De communicatie van de provincie moet helder en duidelijk zijn. Daarnaast moet de provincie goed bereikbaar zijn via zowel nieuwe als al (lang) bestaande communicatiekanalen.

Digitalisering van de Provincie is een randvoorwaarde voor het goed functioneren van maatschappelijke processen en de verdere ontwikkeling van de digitale economie. De VVD wil dat deze digitalisering gelijk opgaat met een effectieve aanpak van cybersecurity en privacy, om waardevolle data te beschermen. De VVD vindt dat de Provincie haar eigen digitale veiligheid regelmatig moet onderzoeken en verbeteren.

De provincie maakt haar data openbaar. Deze 'open data' maken inzicht in besluiten, regels en de effecten daarvan laagdrempelig en toegankelijk. De 'open data' kunnen door bedrijfsleven benut worden voor nieuwe toepassingen, zoals een app waarmee water- en wegverkeer beter op elkaar kunnen worden afgestemd.

De VVD wil dat de belastingbetaler inzicht krijgt in het provinciale huishoudboekje. De provincie publiceert daarom haar financiële gegevens, zoals een jaarrekening en een begroting, ook in makkelijk leesbare infographics, zodat deze voor alle inwoners in een oogopslag kunnen zien waaraan het belastinggeld besteed is. Dat geldt ook voor de publicatie van een jaarlijks subsidieregister.

De VVD kiest voor modern werkgeverschap voor de provincie. Zelf doen wat moet, uitbesteden wat kan. We beseffen dat we niet alle kennis en kunde altijd in huis hebben. Dat is ook niet nodig in de 21e eeuw. We geven jong talent een kans om zich te ontwikkelen en ontpllooien binnen de organisatie. In hun latere carrière houden deze ambassadeurs zo een hart voor Zuid-

Holland. Voor de provinciale organisatie geldt dat kwaliteit gaat boven kwantiteit.

We blijven kritisch kijken naar de omvang en kosten van de organisatie. Deze moet slank, doelgericht en kostenbewust zijn. Tijdelijke contracten blijven in principe tijdelijk. We willen af van de 'permanente externen', de provincie is geen melkkoe voor detacheerders. Na een periode van twee jaar is het in de regel in vaste dienst treden of we beëindigen het contract. Voor grote of specialistische projecten kan gemotiveerd worden afgewezen van dit beleid. We passen de inkoopvooraarden van de provincie aan op dit punt.